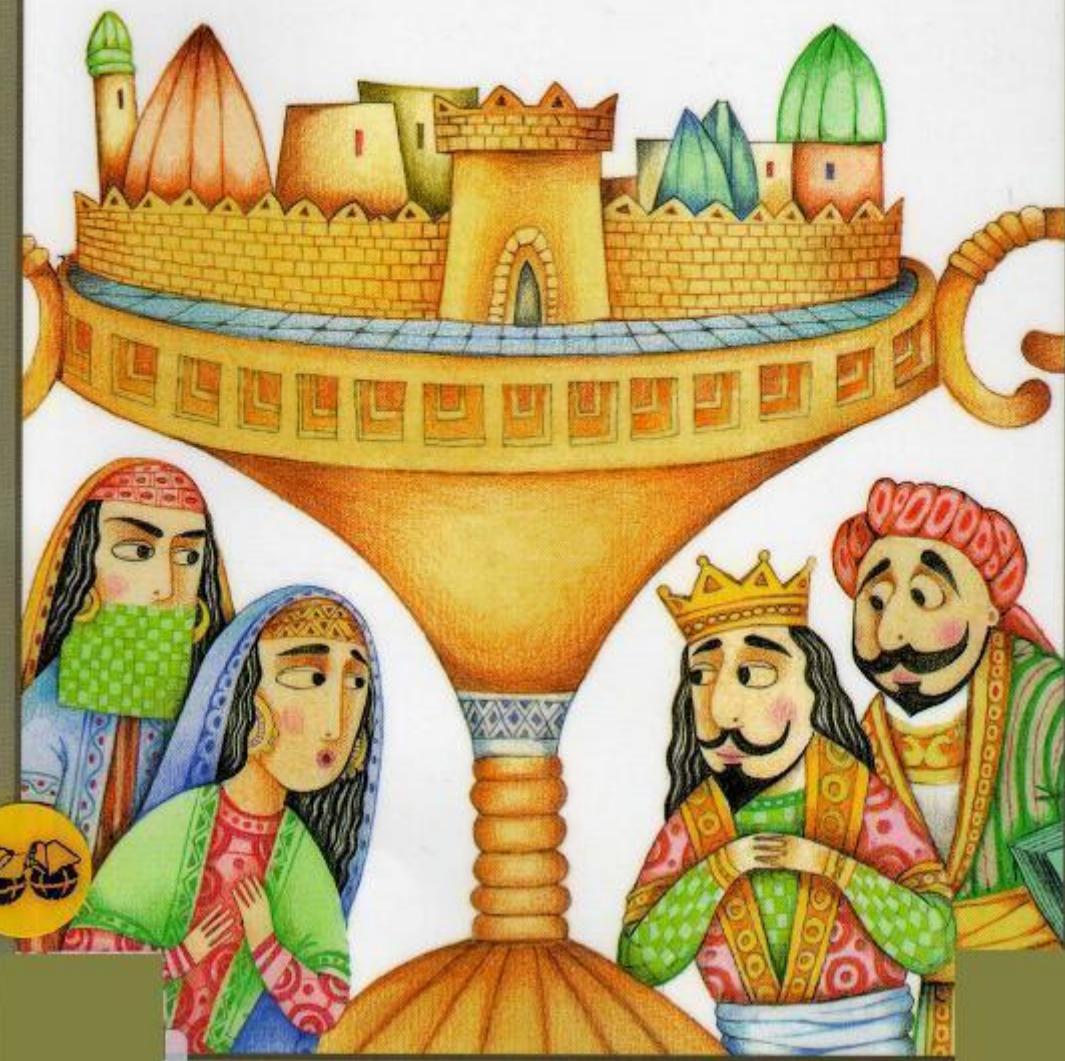


*Yurdun Nağıl Bağı*

# SİRLİ DOLÇA



*Yurdun Nəşrlə Bağı*

# Dolça sırr



"TUTU" Uşaq Mədəniyyət Mərkəzi

Bakı - 1998



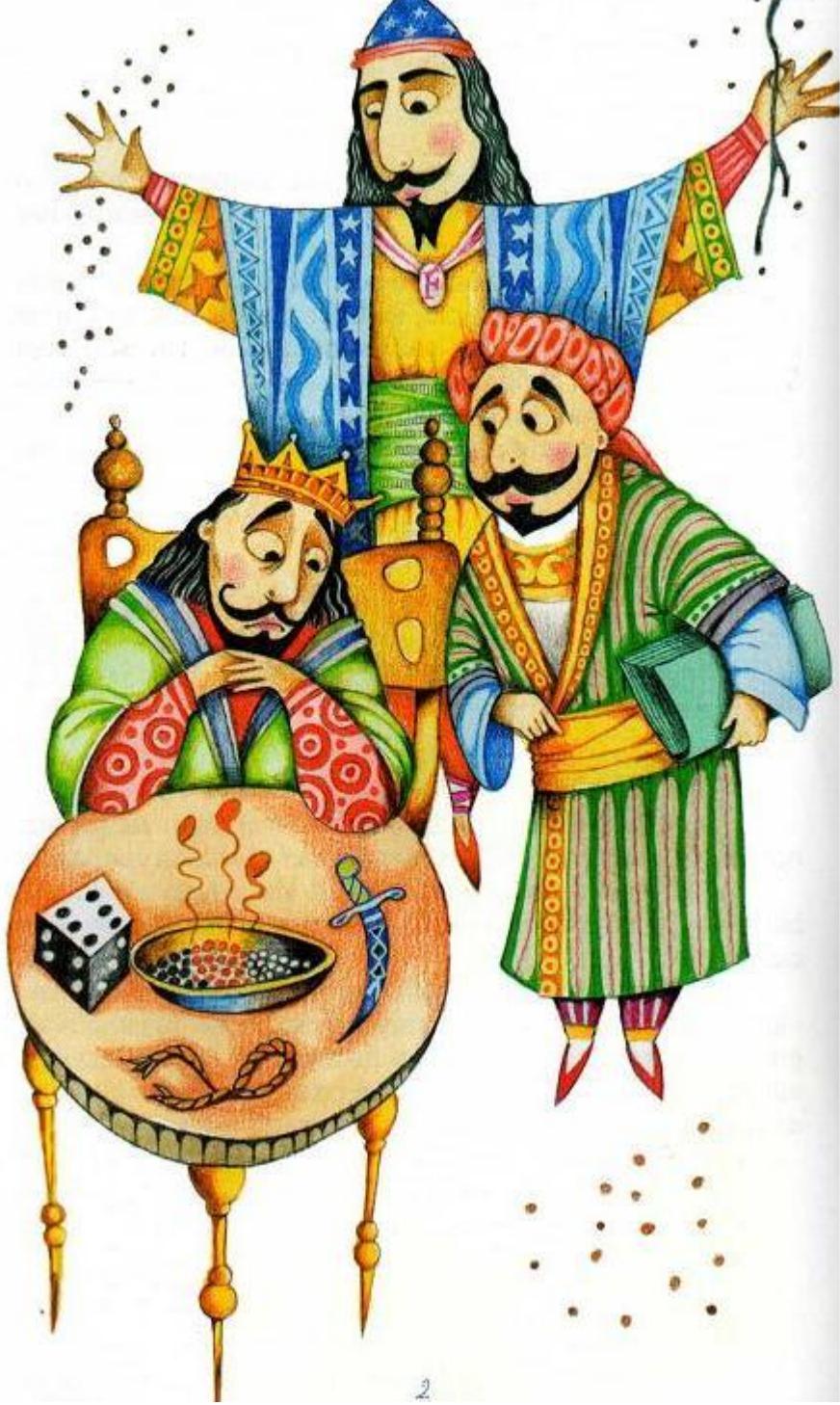
Biri vardı, biri yoxdu, bir padşah və onun aman-zaman bircə qızı vardı. Günlerin bir günü bu padşahın diyarına bir dərviş gəlir. Dərviş, nə dərviş - cadu bilir, rəml atır, tale yozub, fal açırdı. Padşah bunu eşidincə, dərhal dərvishi yanına çağırıldıb deyir:

- Baba dərviş, fal aç, bir mənim də taleyimə bax. Gör ölümüm nə vaxt yetişəcək?

Dərviş: - baş üstə! - söyləyib, fal açır və bir az diksinən kimi olub dillənir:

- Padşah sağ olsun! Bir vaxt gələcək, qızın böyüyüb ərə gedəcək. Amma kürəkənin taxta çıxıb əmr edəcək ki, səni meydanda, camaatın gözü qabağındaca dar ağacından assınlar.

Padşahın qanı qaralır, dərdə bataraq, qaraqabaq bir adam olur.

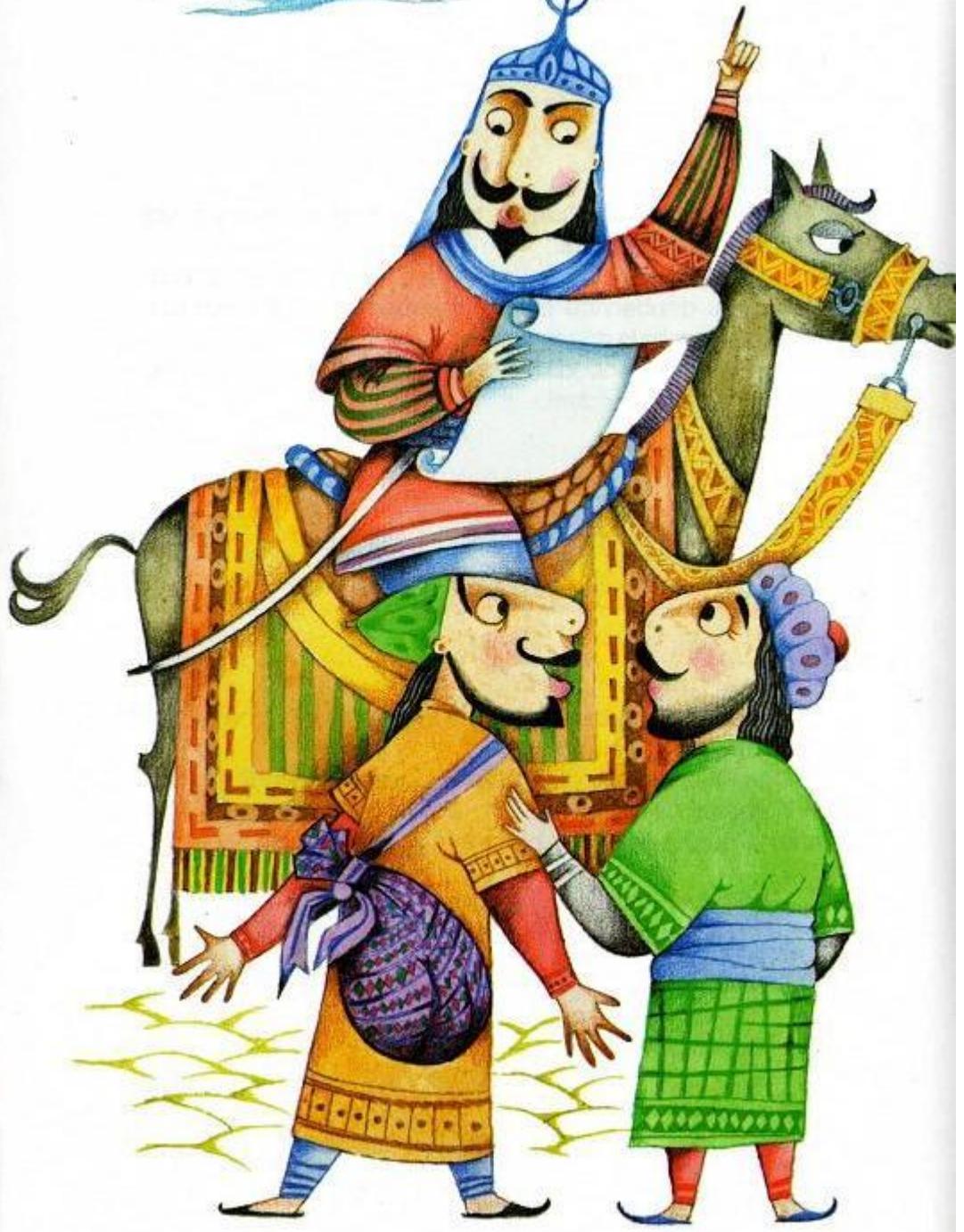




Ay ötür, il dolanır, padşah qızının ərlik vaxtı yetişir: qız, nə qız! Gözəlliyyinin sorağını eşitmək bəs idi ki, ona vurulasan.

Elçi elçi dalınca gelir. Onlara nə cavab verəcəyini bilməyən padşah dərvişin sözünü yadına salıb dörd bir yana car çekdirir:

- Kim qızımı almaq isteyirsə, gerek bir şərtimə əməl etsin - içərisində biri ağ, biri qara iki daş olan dolçadan daşların birini çıxarsın. Bəxtinə ağ daş çıxana həm qızımı, həm padşahlığı verəcəyəm. Kimin bəxtinə qara daş çıxsa, taleyindən küssün - onu hündür bir təpədən aşırıdib öldürəcəyəm!..





Sonra da padşah dolçanı götürüb içine xəlvətcə bir cüt qara daş atır. Ağ daş atmır.

Dörd bir yandan gələn soylu şahzadələr, adlı igidlər, yetkin oğlanlar bəxtlərini sınayır, ancaq dolçadan qara daş çıxarırlar. Padşah da onları bir-birinin ardınca ölümə məhkum edir.

Elə olur ki, padşah qızı dolçanın sırrını öyrənir. Amma nə xeyri? Atasının qorxusundan dinə bilmir.





Günlərin birində padşah qızı eyvandan baxıb görür ki,  
elçi daşının üstündə bir qoca oturub. Bundan mat qalib, qocanı  
yanına çağırırdır. Sonra da arxasını ona çeviririb soruşur:

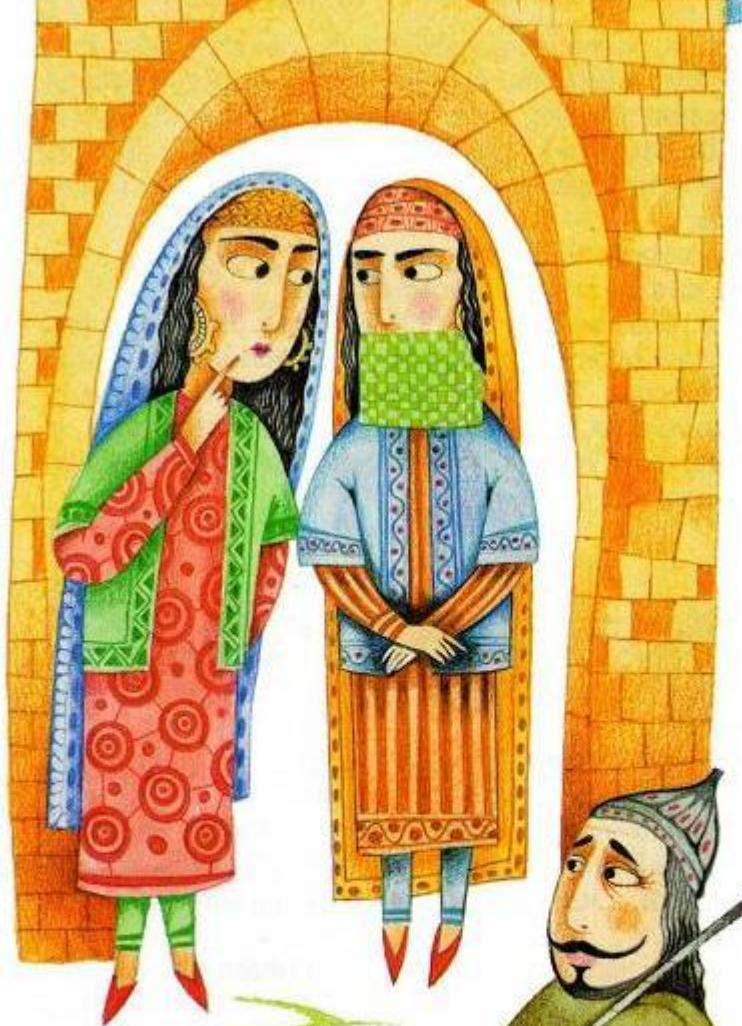
-Əmi, size nə lazımdır?

Qoca cavab verir ki:

-Gelmişəm atanın dolcasından ağ daşı çıxaram, səni  
alam, padşahlığı götürəm özümə.

Qız yenə arxasına baxmadan qəzəblə deyir:

-Zorlu pəhləvanlar, ər igidlər, tədbirli şahzadələr ağ daşı  
çıxara bilməyib, qurban gedir... İndi sən - zəif bir qocamı bu işi  
bacaracaqsan? Hələ ki salamatsan, başını götür, get evinə!..





Sözünü bitirince, padşah kızı geri dönür. Nə görse yaxşıdı? Görür ki, yanına çağırduğu qoca deyil, cavan, həm də gözəl bir oğlandı. Qızın ürəyi ağrıyır, dolcanın sırrını ona açıb, yalvarır:

- İnsafsız atam səni də öldürər. Bu fikirdən əl çək, başını sağ götürüb get evinə!..

Oğlan razılaşmayıb deyir:

- Elə şey yoxdu, ağ daşı çıxarmaq məndən!





...Yenə təbillər vurulur, davullar səslənir - ağsaqqal-qarasaqqal - hamı yiğışır meydana. Padşahın dolcasını da qoyurlar düz meydanın ortasına. Sonra oğlunu çağırırlar meydana. "Daha bir qurban!" - deyə meydan əhli oğlanın halına acıyr, padşah qızı da örtülü eyvandan baxıb, gözyaşı axırdı...

Oğlan, axır ki, əlini dolçaya salıb daşı çıxarıır, ancaq onu ovucunda sıxdığından heç kəs bilmir ki, hansı daşı çıxarıb. Padşah əlini açmağı oğlana əmr edəndə, oğlan var gücüyle daşı uzağa tullayır.

Oğlanın əl-qolunu bağlayıb, daşı axtarırlar, ancaq tapa bilmirlər. Padşah qarışq, qalırlar mat-məəttəl. Bu vaxt oğlan deyir:



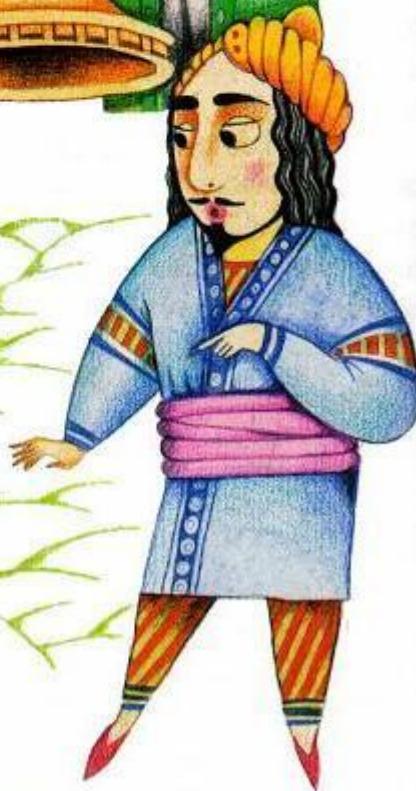
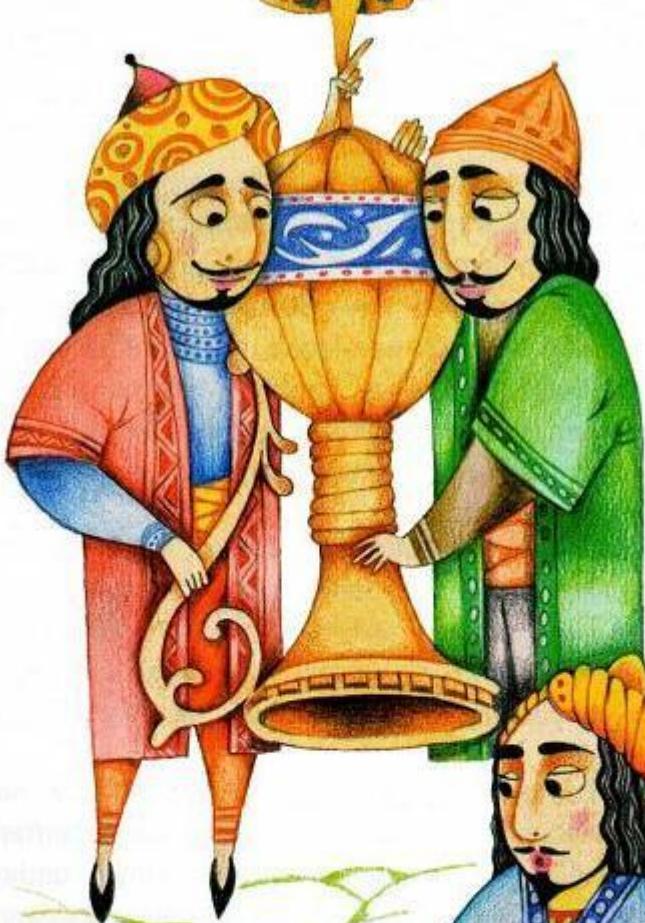


- Ay camaat! Eşidin-bilin! Mən ağ daşı çıxarıb,  
sevindiyimdən tullamışam. İnanmayanlar gedib dolçanı yox-  
lasın, görsünlər orda hansı daş qalıb...

Meydan qarışır bir-birinə, hamı dolçaya baxmağa axışır.  
Və... görürler ki, dolçanın içində qara daş qalıb. Daşı padşaha  
gösterirlər. O, yanıb-yaxılsa da, dincə bilmir.

... Oğlan padşah qızını alıb taxta çıxır. Sonra köhnə  
padşahın hiyəsini hamiya çatdırır və əmr edir ki, zalım padşahı  
camaatın gözü qabağındaca dar ağacından assınlar.

Bax beləcə, başqasını öldürən öz ölümünü tələsdirər!..





"TUTU" Uşaq Mədəniyyət Mərkəzi

*Uşaqlar bütün nağılları  
ilk dəfə Ana Dilində eşidir.  
Bütün uşaqlarla dost olmaq  
isteyirsənse, onların dinlədiyi nağılı  
sən də dinlə, sən də anla.  
Ətirli gül-çiçək kimi, hər dilin də  
öz rəngi, öz qoxusu var.  
Yurdunun bütün rənglərini  
görsən, Dünyanın ətrini alacaq,  
canlı olan hər şeyi  
sevib-qoruyacaqsan...*

